Marcel Levi is internist en sinds 1 januari 2017 CEO van het University College London Hospitals (UCLH). Daarvoor was hij bestuursvoorzitter van het AMC

Farmawoekeraars

Afgelopen maand werd Martin Shkreli tot zeven jaar celstraf veroordeeld. Martin Shkreli was de man die in 2014 de verkooprechten van het antitoxoplasmosemiddel pyrimethamine opkocht en vervolgens doodleuk de prijs verhoogde van 13 dollar naar 750 dollar per pil. Waarmee het middel onbetaalbaar werd voor talloze immuungecompromitteerde patiënten met toxoplasmose. Vervolgens haalde hij hetzelfde trucje uit met het geneesmiddel tiopronine voor cystinurie. Niet alleen leidde dit tot boosheid over de oneigenlijke lasten voor de gezondheidszorg, maar ook tot angst voor beschikbaarheid van effectieve therapie en wanhoop over de kosten van hun ziekte bij patiënten en hun familie. Maar opvallend genoeg was dat alles niet de reden om hem naar de gevangenis te sturen, dat was omdat hij investeerders in zijn beleggingsfondsen onjuist had voorgelicht (en een beloning van 5000 dollar had uitgeloofd voor een lok haar van Hillary Clinton). Is het niet bizar dat stelen van rijken wel tot gevangenisstraf leidt, maar het intimideren en ernstig benadelen van arme zieke mensen volstrekt legaal is?

Er zijn talloze andere voorbeelden van identiek wangedrag van farmaceutische bedrijven en hun bestuurders ten koste van weerloze patiënten, zoals bij lomustine voor hodgkinlymfoom, de EpiPen voor anafylactische reacties, of Erwinase voor kinderen met leukemie die allergisch zijn voor asparaginase. Waarom is het gedrag van deze farmabestuurders, die schaamteloos en welbewust zieken exploiteren en vrees en radeloosheid genereren, niet strafbaar? En waarom geven we hun bedrijven geen torenhoge boetes?

Het is hoog tijd dat via nationale of Europese wetgeving dit exorbitante gedrag van de farmabedrijven en hun bestuurders aan banden wordt gelegd. Van de Europese politici hebben we echter weinig te verwachten. In de afgelopen jaren hebben de Europese Commissie en het Europese Parlement niks gedaan om geneesmiddelen beschikbaar en betaalbaar te houden en lopen deze instanties volledig aan de leiband van de farmaceutische bedrijven. Dat is wellicht voor een belangrijk deel te wijten aan de gigantische lobby van de farma-industrie. Volgens een rapport van Corporate Europe Observatory (CEO) spendeert deze industrie jaarlijks een kleine 45 miljoen euro om te lobbyen bij Europese politici; dat is meer dan vijftien keer zoveel als alle maatschappelijke organisaties bij elkaar. En al die lobbyisten kunnen ongehinderd binnenlopen bij europolitici. Om vooral versterking en uitbreiding van patenten te bepleiten, zodat de fabrikanten zo lang mogelijk een woekermonopolie kunnen afdwingen op hun geneesmiddelen. Of om met succes te voorkomen dat resultaten van research, onder het mom van commercieel geheim, openbaar worden gemaakt. Of om via het Europese Innovative Medicines Initiative een aardige subsidie van 1,6 miljard euro binnen te harken om onderzoek te doen naar nieuwe geneesmiddelen, waartegenover van de industrie slechts een bijdrage in natura wordt gesteld. Het gehuil om die dure ontwikkelingskosten waarmee bedrijven de extreme geneesmiddelenprijzen proberen te verklaren kan daarom ook wel wat minder, want deze kosten worden dus deels gewoon door de belastingbetalers opgebracht. Die vervolgens ook weer de hoofdprijs mogen betalen voor de medicijnen.

Aangezien het erop lijkt dat bestuurders van farmabedrijven voorlopig de voorkeur blijven geven aan hebzucht en woekerwinst, is wellicht de volgende stap hen persoonlijk aansprakelijk te stellen voor maatschappelijk wangedrag. ■